

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התחדש ה'זה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התחדש ה'זה לכם ראש חדשים, ויקחו להם איש גֹּזֶה כו'
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וכןסת ישראל נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזה איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לאפוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת.
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן ה'ה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין.
If so, how can it say here, "and they shall take for themselves, each man"?	"ואם כן, איך אמר כאן 'ויקחו להם איש'?"
The matter is as follows: Behold, it is written, "On that day, you shall call Me Ishi (my man)."	"והענין הוא: דהנה כתיב 'ביום ההוא תקראי אישי'."
And we must understand: what is the parable of man and woman?	? וצריך להבין: מהו המשל איש ואשה
The matter is, behold, every giver and receiver is called man and woman,	והענין, דהנה כל משפיע ומקבל נקראים בשם איש ואשה,
as it is written, "and I coupled the five curtains... joined, a woman to her sister,"	וכמו שכתוב: "והפרתי חמש היריעות כו', חברות", אשה אל אחותה
for this name is a term for two things that are connected.	ששם זה הוא כינוי לשני דברים שהם מתחברים.
Therefore, it is written concerning the future, "On that day you will call Me Ishi."	"ועל כן כתוב לעתיד: 'ביום ההוא תקראי אישי'."
Now, to understand this, we must explain the verse: "To this one shall be called woman, for from man was she taken."	והנה להבין זה, צריך לבאר מה שכתוב: "לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה זאת"
For the word "Ishah" is אשה (fire of the letter hei), meaning her root is only from the level of the letter hei,	דהנה "אשה" היא "אשה", דהינו ששורשו רק "מבחינת ה'",
as in the verse "when they were created" (בהבראם), with the letter hei He created them, which is a light, subtle letter, etc.	כמו שכתוב: "בהבראם" — ב"ה" בראם, שהיא אותה קלילא כו'

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התדש ה'ה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התדש ה'ה ל'הם ראש חדשים, וי'קחו ל'הם איש ע'ה כו'
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וי'כנסת ישראל נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזהו איננו מובן, ש'הרי הדין ש'האיש צריך לקדש, ל'פאוקי אם ג'תנה היא — אינה מקודשת
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן ה'ה בשעת מתן תורה, ש'נקרא "ביום חתונתו", ש'הקב"ה נתן את הקידושין
And this is [the meaning of] "women have light minds," because their root is from that light letter.	וזהו: "נשים דעתן קלות", לפי ש'שרשן מאותא קלילא
And this is the spirit of the animal that descends below — this is the Name ב"ן, which is called "animal,"	וזהו: "רוח הבהמה היורדת למטה", ש'הוא שם ב"ן, "נקרא "בהמה"
for its root is only from the level of the letter hei alone.	לפי ש'שרשן רק מבחינת "ה" בלבד
And this is similar to the concept of the Chayos (living beings) of the Merkavah, which are called "beasts" and "living beings," etc.,	וזהו כענין חיות המרכבה, ש'נקראות בשם "בהמות", "חיות" כו'
for they only perceive their root.	לפי ש'אין משיגין רק ש'רשן
Their coming-into-being and their existence is of "small da'as" (limited consciousness); therefore, they are called "behemah" (animal).	"התהוותן וקיומן ש'הוא דעת קטן, על כן נקרא "בהמה"
And "Eish Hashem" (the fire of God) means that they have a yearning in the aspect of fiery sparks to be absorbed into the fire of yud,	ואש ה' הינו ש'יש ל'הם תשוקה בבחינת ר'שפי אש, "לכלל באש יוד"
as it is written: "And to your man shall be your desire."	"וכמו שכתוב: "ואל אישך תשוקתך"
But in order that they should have an aspect of fire, it is through "I'zos" (to this one),	אבל כדי ש'יהיה ל'הם בחינת אש — הוא על-ידי "ל'זאת"
for "zos" is awe, as in "With this [zos] shall Aharon come to...",	כי "זאת" היא יראה, כמו שכתוב: "בזאת יבוא אהרן", "אל כו'
for awe is the gateway to ascend, for although awe is less than love — as our Sages said: "It is not similar one who serves..." —	דאין "הוא תרעא לאלעלא", כי יראה אף-על-פי ש'היא "קטנה מאדבה, וכמאמר רז"ל: "אינו דומה עובד כו'

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התדש ה'ה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התדש ה'ה ל'גם ראש חדשים, ויקחו להם איש עֶזֶה כֹּה
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וכן נקראת נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזהו איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לפאוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן ה'ה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין
nevertheless, there is an advantage to awe because it is the nullification of ego ("yesh"),	אף-על-פי-כן, יש מעלה ביראה לפי שהיא בטול היש
whereas love implies that there is someone who loves — it is an established selfhood.	מה שאין-כן אהבה — יש מי שאוהב, היא בחינת קבע
And this is as it is written, that the primary purpose of the creation of the worlds was that there be a revelation of His Kingship.	ויקמו שכתוב שלזה היתה עקר בריאת העולמות — כדי שיהיה גילוי מלכותו יתברך
And this is specifically the meaning of "I'zos" (to this one) shall she be called "Isha" (woman).	"וזהו" "לזאת" דוקא — יקרא "אשה"
And behold, earlier it is written: "This time, [she is] bone of my bones and flesh of my flesh."	והנה מקודם כתוב: "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי"
Now, bones are white — for whiteness is what bones come from — and redness is what flesh comes from.	והנה עצמות הם חיורי, כי לובן שממנו עצמות, ואדם שממנו בשר
And the explanation of "etzem" (bone) is that it is a term for essence, for bones are essence, whereas flesh is garment,	והנה פירוש "עצם" — הוא לשון עצמיות, כי עצמות הם עצמיות, ובשר הוא לבוש
as it is written: "Skin and flesh You clothed me with."	"ויקמו שכתוב: "עורי ובשר תלבישני"
And this is like intellect and letters — the intellect is the essence of the thing, and the letters are garments.	והוא כמו שכל ואותיות, שהשכל הוא עצם הדבר, והאותיות הם לבושין
Although one cannot think the intellect except through letters, nevertheless, the letters are not essence,	אף-על-פי שאינו יכול לחשב השכל אלא באותיות, — אף-על-פי-כן, אינם עצמיות
for one can clothe the intellect in different letters.	שהרי יכול להלביש את השכל באותיות אחרות
And this is [the reason] the Torah was given as black fire upon white fire.	וזהו שהתורה נתנה באש שחורה על גבי אש לבנה

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התדוש הזה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התדוש הזה לכם ראש חדשים, ויקחו להם איש איש כו'
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וכנסת ישראל נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזהו איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לאפוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן היה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין
Therefore, every single letter must be surrounded by parchment.	ועל-כן צריך שיהא מוקף גויל כל אות ואות
And this is the concept of: "Exalted is Hashem and very praised in the city of our G-d."	"וזהו ענינו: "למעלה גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלקינו
"City" refers to combinations of letters, and the Name Havayah is the essential Name,	עיר" היא צירופי אותיות, ושם הוי' הוא שם העצם"
for it is the Name through which the Infinite One is revealed.	לפי ששם זה — שם התגלות אור-אין-סוף
Whereas the other Names are only appellations — they are garments.	מה-שאינו כן שאר השמות — הם רק כינויים, ששם לבושים
Therefore, the Chayos (living beings) of the Merkavah are called "flesh,"	"ועל-כן חיות המרכבה נקראות שם "בשר"
because their root is from the five organs of speech — which are the five letters of the Name Elokim,	לפי ששרשן מה' מוצאות הפה, ששם ה' אותיות דשם "אלקים"
which in general is called "Elokim," by the name "flesh."	"שדרך כלל נקרא "אלקים" בשם "בשר"
And behold, in the soul there are also these two aspects — essence and flesh.	והנה בנשמה יש גם-כן שני הבחינות — עצם ובשר
And this is what is said: "The soul which You have placed within me is pure, You created it..."	וזהו מה שכתוב: "נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראתה כו'
"Pure" is the aspect of essence, as it is written: "Like the essence of the heavens for purity."	טהורה" — היא בחינת עצם, וכמו שכתוב: "כעצם השמים לטהר"
"You created..." is the aspect of flesh, for the root of the soul is from the level of Havayah,	אתה בראתה כו' — הוא בחינת בשר, לפי ששרשה, שכל הנשמה היא מבחינת הוי'

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התחדש ה'זה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התחדש ה'זה לכם ראש חדשים, ויקחו להם איש עֶזְה כו'
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וכן נקראת נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזהו איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לאפוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן ה'ה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין
as it is written: "For the portion of Havayah is His people."	"וכמו שכתוב: "כי חלק הוי' עמו
And behold, in general, there are five levels in the soul: Nefesh, Ruach, Neshamah, Chayah, Yechidah,	והנה דרך כלל יש חמש בחינות בנשמה: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה
which correspond to the five aspects of bone and flesh, sinews, skin, and blood.	שהם כנגד חמש בחינות: עצם, ובשר, גידים, עור, ודם
And this is "bone of my bones" — meaning that their root is from the level of Havayah, which is called the Essential Name,	וזהו "עצם מעצמי" — הינו ששרשן מבחינת הוי', שנקרא שם העצם
and "flesh of my flesh," as it is written: "For in the image of Elokim He created them..."	ובשר מבשרי, וכמו שכתוב: "כי בצלם אלקים ברא אותם כו'
And behold, it is written: "Therefore a man shall leave... and they shall become one flesh."	"והנה כתוב: "על-כן יעזב כו' והיו לבשר אחד
That means, there will be a revelation of the level of Oneness also in flesh —	הינו שיהיה התגלות בחינת "אחד" גם בבשר
meaning the revelation of the Name Havayah in the Name Elokim.	דהיינו שיהיה גלוי שם הוי' בשם אלקים
And this is as it is written: "And it shall be from one new moon to another... all flesh shall come to bow before Me..."	וזהו כמו שכתוב: "והיה מדי חדש בחדשו כו' יבוא כל בשר להשתחוות לפני כו'
that even the Chayos (living beings) of the Merkavah, who are called "flesh," which is from the level of Elokim,	דהיינו שאפילו חיות המרכבה שנקראו בשם "בשר", שהוא מבחינת אלקים
will also have the aspect of bittul (self-nullification) and bowing, etc.,	יהיה בהם גם-כן בחינת בטול והשתחויה כו'
for the revelation of the Name Havayah will shine within them.	לפי שיאיר בהם גלוי שם הוי' כו'

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

החודש הזה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	החודש הזה לכם ראש חודשים, ויקחו להם איש גֹּזֶה כֹּה
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וכן נקרא ישראל נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזה איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לפאוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן היה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין
And this is what is written: "In that day you shall call Me Ishi (my man),"	"וזהו מה שכתוב: 'ביום ההוא תקראי לי אישי'"
for in the future, this will specifically be in a state of revelation, etc.	שלעתיד דוקא יהיה זה בבחינת גלוי כו'
But now, it is only in the level of Kiddushin (betrothal), which is only a makif (surrounding) level.	אבל עתה — הוא רק בחינת קדושין, שהוא רק בחינת מקיף בלבד
But in the future, it will be Nisu'in (marriage), which is the main union in an inner way.	אבל לעתיד — יהיו נשואין, שהוא עקר היחוד בפנימיות
And this is what is written: "In that day, Hashem will be one..."	"וזהו מה שכתוב: 'ביום ההוא יהיה ה' אחד כו'"
Now, in this world, when I am written I am not read — for it is written one way and read another.	עתה בעולם הזה: "כאשר אני נכתב — איני נקרא", שהרי נכתב ונקרא שונים
For writing and reading are "the world that is hidden" and "the world that is revealed."	כי כתיב וקרי — הם עולם דאחפסא ועולם דאתגליא
And now, there is no revelation of the Name Havayah except in the hidden world,	ועכשו אין גלוי שם הוי' אלא בעלמא דאחפסא
but in the revealed world, there is only revelation through the Name Adnus, which is "You are recognized as Master..."	אבל בעלמא דאתגליא — אין הגלוי רק על-ידי שם "אדני, שהוא" אגת אשתמודע אדון כו'
But in the future, the revelation in the revealed world will also be like the hidden world.	אבל לעתיד — יהיה הגלוי בעלמא דאתגליא גם-כן כמו בעלמא דאחפסא
And this is what is written: "In that day you shall call Me Ishi."	"וזהו מה שכתוב: 'ביום ההוא תקראי לי אישי'"

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק"

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התדש הנה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התדש הנה לכם ראש חדשים, ויקחו להם איש שנה כו'
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וקנסת ישראל נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזהו איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לאפוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת.
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן הנה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין.
However, in order that there should be the level of "Ish" (man), it is necessary [what is written]: "and they shall take for themselves a man."	אבל כדי שיהא בחינת "איש" — צריך "ויקחו להם איש",
That is, one must draw down the level of "Ish" in order that there should be the level of "Ish."	דהיינו, שצריך להמשיך בחינת "איש" כדי שיהא "בחינת איש".
For behold, it is written: "For I am not a man, [that I should lie],"	"דהנה כתוב: 'כי לא איש אל',
for "Ish" is the level of structured form of "Kavim" (Divine lines/channels),	כי "איש" — הוא בחינת ציור קוין
for the letter Yud is the level of Chochmah (wisdom), and the Shin is the three emotional attributes, etc.	כי "יו"ד" היא בחינת חכמה, ו"שין" — ג' מדות כו'
And behold, the Essence of the Infinite One (Atzmus Ein Sof) is not at all from any of these attributes.	והנה עצמות אין-סוף — הוא לאו מכל איגון מדות כלל.
And this is what is written: "For Hashem your G-d is a consuming fire,"	"וזהו מה שכתוב: 'כי ה' אלקיך אש אכלה הוא',
for the nature of fire is to rise upward.	כי טבע האש — להסתלק למעלה.
And in order that it should be drawn into the level of Yud, which is the level of Chochmah, it is necessary to draw it down.	וכדי שימשך בבחינת "יו"ד", שהיא בחינת חכמה — צריך להמשיך זה.
And this is: "and they shall take for themselves a man."	"וזהו: 'ויקחו להם איש'.
And with this, the question will be understood — that in kiddushin (betrothal), the man must give, etc.	ובנה יובן השאלה — שהרי בקדושין צריך שיתן האיש כו',
However, that is specifically after the level of "Ish" has already been drawn down — then he sanctifies.	אבל הנה דוקא כשנמשך בחינת "איש" — אחר-כך הוא מקדש.

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התחדש ה'זה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התחדש ה'זה ל'גם ראש חדשים, ויקחו להם איש עֶזֶה כו'
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וכנסת ישראל נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזהו איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לאפוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן ה'ה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין
But in order that the level of "Ish" should be drawn — that is specifically through an awakening from below (Isarusa D'l'tata).	אבל כדי שתמשך בחינת "איש" — הוא על-ידי אתעוררתא דלתתא דוקא כו'
And this is: "And they shall take for themselves a man."	"וזהו": ויקחו להם איש
And through what [is this accomplished]? Through "a lamb for the house of the fathers,"	"ועל-ידי מה זה? — על-ידי "שה לבית-אבות
for a lamb (<i>seh</i>) is the aspect of bittul (self-nullification).	כי "שה" — הוא בחינת בטול
And this is [the meaning of the verse]: "Man and beast, You save, Hashem," specifically when they draw after You like an animal.	וזהו: "אדם ובהמה תושיע ה'" — דוקא שנמשכים אחריך בבהמה
And this is: "We are His people and the sheep of His pasture."	"וזהו": אנחנו עמו וצאן מרעיתו
When are we His people? When we are the sheep of His pasture — for sheep have more bittul than all other animals.	אימתי אנחנו עמו? — כשהם "צאן מרעיתו", לפי שהצאן הוא יתר בטול מכל הבהמות
And this is "for the house of the fathers," for "the conversation of the servants of the fathers is more beautiful than the Torah of the children,"	וזהו "לבית-אבות", כי "יפה שיחתן של עבדי אבות", מתורתן של בנים
because they were a chariot in the aspect of bittul, etc.	לפי שהיו מרכבה בבחינת בטול כו'
And through this, the level of "Ish" is drawn.	"ועל-ידי זה נמשך בחינת "איש
And this is: "The mountains skipped like rams,"	"וזהו": ה'הרים רקדו כאילים
for skipping is the aspect of "dilug" (leaping), as it is written: "The voice of my beloved — behold, it comes, leaping..."	כי ריקוד הוא בחינת דלוג, וכמו נשכתוב: "קול דודי". "הנה-זה בא — מְדַלֵּג כו'
This is through "like rams" — which is the aspect of bittul,	וזהו על-ידי "כאילים", שהם בחינת בטול

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התחדש ה'ה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התחדש ה'ה ל'גם ראש חודשים, ויקחו להם איש עֶזֶה כו'
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וכן נקראת נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזהו איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לאפוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן ה'ה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין
meaning: in order that the level of "Ish" be drawn down, it must be through "dilug," etc.	דהיינו, שצדי שימשוך בחינת "איש" — זהו על-ידי דלוג כו'
And this was at the time of the Exodus — the level of "Ish" was drawn,	"וזה ה'ה בשעת יציאת מצרים — נמשך בחינת "איש"
for originally they were slaves — meaning to Pharaoh,	כי מתחלה היו עבדים — הינו לפרעה
because there was no illumination of the level of "Ish" — where darkness and light were the same.	לפי שלא ה'ה מאיר בבחינת "איש", אשר שם חשכה, באורה
Therefore, there was dominion to the "Ish" of the kelipah (evil side),	על-כן ה'ה שליט ל"איש" דקליפה
as it is written in the Midrash that there are two types of "Ish" — "a Jewish man" and, opposite that, "a man who is a foe and enemy, Haman the wicked."	ובקמו שכתוב במדרש שיש שתי בחינות "איש": "איש יידי", ויש לעמת זה: "איש צר ואויב — הקמן הרע
And this is what is written regarding Achashverosh: "to do according to the will of each man and man."	וזהו מה שכתוב באחשורוש: "לעשות כרצון איש", "ואיש"
However, this is only possible when the level of "Ish" of holiness is drawn —	אבל זה אי אפשר רק כשנמשך בחינת "איש" דקדושה
then automatically the "Ish" of the opposite side falls away, etc.	ממילא נופל "איש" דלעמדה כו'
And this is [why] afterward, at the time of the Exodus, the level of "Ish" was drawn — "and they shall take for themselves a man."	וזהו שאחר-כך, בשעת יציאת מצרים, נמשך בחינת "איש" — "ויקחו להם איש"
Therefore, there was the Exodus.	על-כן ה'ה יציאת מצרים
And once the level of "Ish" was drawn, then at the time of the Giving of the Torah, Hashem sanctified Israel,	וביין שנמשך בחינת "איש", ממילא בשעת מתן תורה, — קדש הקב"ה את ישראל

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התדש הנה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התדש הנה לכם ראש חדשים, ויקחו להם איש עֹה כו'
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וכןסת ישראל נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזהו איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לפאוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן הנה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין
as it is written: "And you shall sanctify them," for the man must sanctify.	ובכמו שכתוב: "וקדשתם", כי האיש צריך לקדש
And behold, in the Korban Pesach (Passover offering), there are two aspects — lambs and goats.	והנה בקרבן פסח יש שני בחינות: כבשים ועזים
This corresponds to tzaddikim and baalei teshuvah.	וזהו נגד צדיקים ובעלי תשובה
And this is what is written in the Zohar: the King says "a kid (goat) is beautiful," and the Queen says "a lamb is beautiful."	וזהו מה שכתוב בזהר: מלך אומר "גדיא יא", "ומלכתא אומרת "אמרא יא"
This corresponds to tzaddikim and baalei teshuvah.	אשהוא נגד צדיקים ובעלי תשובה
For tzaddikim are the aspect of lambs, as it is written: "and the locks of His head are like clean wool."	כי צדיקים — הם בחינת כבשים, ובכמו שכתוב: "ושערות ראשו כעמר נקי"
The hair of the head refers to halachos, for each halachah is an aspect of a hair, and this is "like wool."	שער ראשו — הוא בחינת הלכות, כי כל הלכה — "היא בחינת שיערה, וזהו כעמר"
Therefore, it is understood that tzaddikim are the aspect of lambs.	ממילא מוכן שצדיקים — הם בחינת כבשים
And this is "a lamb is beautiful," which corresponds to "You have declared Hashem this day" — referring to tzaddikim.	וזהו: "אמרא יא", שהוא בחינת: "את ה' האמרת היום" — נגד צדיקים
And "kids (goats)" refer to baalei teshuvah, as it is written: "your teeth are like a flock of goats descending from Mount Gilead."	וגדיים — הם בחינת בעלי תשובה, ובכמו שכתוב: "שניך בעדר העזים שגלשו מהר גלעד"
That they have no hair — because through hair, the external forces can derive nurture.	שאין להם שערות, לפי שעלידי השערות יכול להיות גניקת החיצונים
And this is what is written regarding the Levites: "and the man shall shave his head, he is pure,"	וזהו מה שכתוב בלויים: "ואיש כי ימרט ראשו טהור", הוא

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התדש הנה

This month shall be for you the head of months, and they shall take for themselves, each man, a lamb, etc.	התדש הנה לכם ראש חדשים, ויקחו להם איש שנה כו'
"Man" refers only to the Holy One, blessed be He, and Knesses Yisrael is called by the name "woman."	אין איש אלא הקב"ה, וכנסת ישראל נקראת בשם אשה.
And this is not understood, for the law is that the man must betroth; to exclude if she gives, she is not betrothed.	וזהו איננו מוכן, שהרי הדין שהאיש צריך לקדש, לאפוקי אם נתנה היא — אינה מקודשת
And so it was at the time of the giving of the Torah, which is called "the day of His wedding," when the Holy One gave the betrothal.	וכן הנה בשעת מתן תורה, שנקרא "ביום חתונתו", שהקב"ה נתן את הקידושין
that for Levites it is forbidden to have hair — for there could be nurturing by external forces from their hair.	שבכלים אסור להיות שערות, לפי שיכול להיות יניקת החיצונים מהשערות שלהם
Whereas with Kohanim, they must specifically have hair —	מהשואין פן כהנים — צריך שיהא להם דוקא שערות
because their hair is from a very high place — and therefore, precisely through the hair can flow (holiness),	לפי שהשערות שלהם — הוא ממקום גבוה מאד, על-כן — אדרבא, אי אפשר למשוך משם כי אם דוקא על-ידי השערות
But "a kid is beautiful," because in the place where baalei teshuvah stand, etc.,	אבל "גדיא יאי", לפי שבמקום שבעלי תשובה עומדים כו',
for teshuvah is not only about sins — rather it applies to those involved in worldly matters,	כי תשובה אינה על עבירות דוקא, אלא קאי על בעלי עסקים — שעוסקים במילי דעלמא
who thereby become separated — but when they return to learning and prayer,	שעל-ידי זה נעשים נפרדים, אבל כשחוזר ולומד, ומתפלל
it causes a greater emotional arousal, and therefore, "a kid is beautiful," etc.	על-ידי זה נעשית לו התפעלות גדולה יותר, ועל-כן "גדיא יאי" כו'
And this is what is written: "And shepherd your young goats beside the dwellings of the shepherds" —	וזהו מה שפתיב: "ורעי את גדיותיך על משכנות הרעים",
that the level of kids, which refers to baalei teshuvah, reaches higher than the level of the shepherds — which refers to tzaddikim.	שבחינת גדיים — שהם בחינת בעלי תשובה — מגיעים למעלה מבחינת הרועים — שהם צדיקים
And this is enough for one who understands.	(וד"ל) ודי למבין

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התקדש ה'זה

[NOTE: 🌙 Opening Theme – “This month shall be for you the head of months...”

The discourse begins with the verse "הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים" ("This month shall be for you the head of the months") and the puzzling phrase "וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ" — “and each man shall take for himself.”

- Problem Raised: The term “*Ish*” (man) usually refers to the one who gives *kiddushin* (betrothal), not the receiver. Yet here, *Bnei Yisrael* seem to be taking the “man” — an inversion of the usual roles.
- Kabbalistic Question: How can the “woman” (Knesses Yisrael) take the “man” (Hashem), when halachically the man must initiate the kiddushin?

🔥 Man and Woman as Spiritual Archetypes

- The concepts of “*ish*” (man) and “*isha*” (woman) are reinterpreted as giver and receiver, or mashpia and mekabel.
- "בַּיּוֹם הַהוּא תִקְרָאֵי לִי אִישִׁי" (On that day you will call Me “my man”) is cited to show that *ish/isha* symbolizes a spiritual relationship.
- "Zos" (this) = yirah (awe), which enables love to be drawn into the soul. Bittul (self-nullification) through awe is necessary for true connection with the Divine.

🦴 Bone and Flesh – Essence and Garment

- The verse "עֲצָם מֵעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי" (bone of my bones and flesh of my flesh) is reinterpreted:
  - Bone = Essence (atzmuis) — internal Divine intellect.
  - Flesh = Garment — the outer expression of intellect.
- Halachah is like hair, subtle but externally rooted. The Torah is “black fire on white fire,” and letters must be surrounded by parchment — *external form surrounding essential truth*.

🧬 The Soul Has Bone and Flesh

- The soul itself has both aspects:
  - “נִשְׁמָה טְהוֹרָה” — Pure essence (atzemiyus).
  - “אַתָּה בְּרֵאתָהּ” — Created aspect, like flesh.

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התקדש ה'ה

- The five parts of the soul (Nefesh, Ruach, Neshamah, Chayah, Yechidah) parallel bones, flesh, sinews, skin, and blood.
- The goal is to reveal the Divine even in the “flesh” level — to unify Havayah and Elokim — essence and manifestation.

From Kiddushin to Nisu'in — Future Revelation

- In this world, the relationship with Hashem is only like *kiddushin* (betrothal) — distant and surrounding.
- In the future (*le'asid lavo*), it will be like *nisu'in* (marriage) — internal, complete unity.
- “בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד” — In that day, Hashem’s name (Havayah) will be revealed even in the revealed world (*alma d’itgalia*), not only the hidden one (*alma d’iskasya*).

How Do We Draw Down the Level of “Ish”?

- The phrase “וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ” means that through an *awakening from below* (אתערותא דלתתא), we can draw down the level of “Ish” (Divine mashpia).
- Hashem is not naturally in the form of “Ish”, because Atzmus is beyond attributes — like a consuming fire rising upward. But to draw this into “Yud” (Chochmah), a contraction and a leap are needed.

Bitul Through the Lamb

- How do we effect this drawing down? Through “a lamb for each household”:
  - The *lamb* (שֶׁה) represents bittul (nullification).
  - We become Hashem’s people only when we are His sheep, fully surrendered.
  - This links to the merit of the Avos (forefathers), whose servants’ conversations were dearer than the Torah of the sons — because of their utter bittul.

The Power of Leaping – Yetzias Mitzrayim

- The mountains skipped like rams — spiritual *dilug* (leaping over levels) was necessary to escape Egypt.
- *Mitzrayim* = limitation, darkness. At first, *Bnei Yisrael* were enslaved to *Paroah* because the light of *Ish d’kedusha* wasn’t revealed.

Temach Tzedek

"מאמרי אדמו"ר הצמח צדק

הנחות - כרך שלישי

MAAMAREI ADMUR HATZEMACH TZEDEK

HANACHOS - VOLUME III

התקדש ה'זה

- Once the *Ish* of holiness was drawn down through this leap (symbolized by the Korban Pesach), the *Ish* of impurity (like Haman) was nullified.

Tzaddikim and Baalei Teshuvah – Lambs and Goats

- The Korban Pesach can be from lambs or goats — representing Tzaddikim and Baalei Teshuvah:
  - Lambs (כבשים) = Tzaddikim — connected through halachah and Divine intellect, represented by orderly “hair.”
  - Goats (עזים) = Baalei Teshuvah — not bound by structure. They represent those who return from disconnection, even worldly involvement.
- Baalei Teshuvah reach higher because their return generates greater inner excitement and longing.
- “Shepherd your kids near the dwellings of the shepherds” — the *kids* (Baalei Teshuvah) reach higher even than the *shepherds* (Tzaddikim).

✨ Conclusion: The Path to Unity and Redemption

To bring about full unity and redemption:

- One must draw down the level of “Ish” (Divine mashpia),
- Through *bittul* like the lamb and goat,
- Through awe (yirah), leaping beyond constraints (*dilug*),
- Until Hashem is revealed fully — in both the hidden and revealed realms,
- Culminating in the ultimate marriage: “On that day, you will call Me ‘my man’ (*ishi*).”

END NOTE]